

4. 12. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Legalizace elektronického podpisu a její praktická úskalí

S postupujícím technologickým vývojem a digitalizací společnosti vyvstává potřeba transformovat některé tradiční právní postupy. Jedním z takových tradičních postupů je i proces úředního ověření podpisu.

Český právní řád stanoví požadavek na úřední ověření podpisu (tzv. legalizaci podpisu) například při:

- jakémkoliv úkonu souvisejícím se založením, vznikem, změnou, zrušením nebo zánikem obchodní korporace anebo při dalších korporátních úkonech,[\[1\]](#)
- konsensuálním rozvodu manželství,[\[2\]](#)
- uzavření smlouvy o převodu nemovitosti,[\[3\]](#) nebo
- podání insolvenčního návrhu.[\[4\]](#)

Ještě donedávna přitom platilo, že požadavek na úředně ověřený podpis se automaticky rovná povinnosti podepisujícího učinit příslušný úkon v listinné, tedy v papírové podobě. A samozřejmě nejen to, takový požadavek dále pro podepisujícího znamenal vynaložit další administrativní náklady a zpravidla fyzicky s listinou cestovat, ať už k notáři, advokátovi nebo na Czech POINT.

Od 1. července 2022 přibylo v českém právu speciální právo občana na digitální službu, které má potenciál dosavadní papírový koncept legalizace změnit. Jde o právo legalizovat elektronický podpis, díky kterému by mělo být možné splnit požadavek na úřední ověření podpisu i v elektronickém dokumentu.

Tento příspěvek si klade za cíl představit hlavní aspekty, výzvy a možné dopady legalizace elektronického podpisu v České republice.

Legalizace podpisu v českém právním řádu

V České republice nemáme jednotnou právní úpravu legalizace podpisu. Primárně můžeme vycházet ze zákona č. [21/2006](#) Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**OvěřSh**“). Ustanovení § 10 OvěřSh uvádí, že „*Legalizací se ověřuje, že žadatel listinu před ověřující osobou vlastnoručně podepsal nebo podpis na dokumentu uznal za vlastní [...].*“

Dle důvodové zprávy k OvěřSh je legalizace podpisu prostředkem jednoznačné identifikace osoby v konkrétním čase a ve vztahu ke konkrétnímu podepisovanému dokumentu.[\[5\]](#) Důvodem pro stanovení zákonného požadavku na legalizaci podpisu je obecný zájem na vyšší právní jistotě. Ta spočívá v tom, že nikdo nemá mít pochybnost o tom, která konkrétní osoba dokument skutečně

podepsala, že tak učinila ze své svobodné vůle a že tato osoba splňovala určité další požadavky v době podepsání dokumentu. Jak jsme již uvedli v úvodu, zákonodárce nedávno nabyt přesvědčení, že tato právní jistota bude zachována i v případě legalizace elektronického podpisu.

Zákonná možnost legalizovat elektronický podpis je obecně upravena v zákoně č. [12/2020](#) Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ZPDS**“). ZPDS, někdy označovaný také jako „*digitální ústava ČR*“, zakotvil i některá další práva na digitální službu, jako např. právo na vydání osvědčení digitálního úkonu nebo právo na využívání údajů.

Konkrétním ustanovením umožňujícím legalizovat elektronický podpis je § 6 ZPDS. Přestože tato část ZPDS je účinná už od 1. července 2022, praktická realizovatelnost bohužel neprobíhá dostatečně rychle, skrývá řadu komplikací a celkově bohužel zaostává za očekáváním jednoduše využitelného a plnohodnotného řešení.

Legalizace elektronického podpisu obecně

ZPDS nabízí tři zákonné metody, jak lze platně legalizovat elektronický podpis. Předtím, než si jednotlivé metody představíme, považujeme za důležité upřesnit, jakou úroveň elektronického podpisu lze vlastně legalizovat.

V českém právním prostředí rozeznáváme tyto úrovně elektronického podpisu:

- kvalifikovaný elektronický podpis,[\[6\]](#)
- zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis,[\[7\]](#)
- zaručený elektronický podpis,[\[8\]](#) a
- tzv. prostý elektronický podpis.[\[9\]](#)

Český právní řád rovněž vymezuje „uznávaný elektronický podpis“, jímž označuje jak kvalifikovaný elektronický podpis, tak i zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis. Uznávaný elektronický podpis tedy není zvláštní úrovní elektronického podpisu, ale jde pouze o definici právního termínu, která je dlouhodobým českým specifikem v rámci Evropské unie.

Je obecně známo, že v českém právním prostředí stále rezonuje otázka neuznávání některých (nižších) úrovní elektronického podpisu. Zejména se v tomto ohledu jeví být problematická nejednotná judikatura českých soudů, která umocňuje výkladové a aplikační nejasnosti elektronického podepisování dokumentů s využitím prostého elektronického podpisu.[\[10\]](#) České soudy ve skutkově obdobných případech opakovaně dochází při interpretaci § 561 odst. 1 a § 562 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**OZ**“)[\[11\]](#) a článku 3 bodu 10 a článku 25 nařízení eIDAS[\[12\]](#) k navzájem rozporným závěrům. Malá část soudních rozhodnutí podle našeho názoru nesprávně dovozuje neplatnost elektronického právního jednání, které je podepsáno prostým elektronickým podpisem, tedy nejnižší úrovní elektronického podpisu.

Cílem tohoto článku nicméně není blíže rozebírat jednotlivé úrovně elektronického podpisu anebo se blíže zabývat problematikou nejednotné judikatury českých soudů. Stále však vyhlížíme možné rozhodnutí Nejvyššího soudu, které by mohlo sjednotit judikaturu českých soudů. Dobrou zprávou je,

že Nejvyšší soud již disponuje komplexní argumentací k elektronickému podepisování v České republice, která byla součástí dvou podnětů soukromého sektoru na vydání sjednocujícího stanoviska. K jednomu z podnětů se např. připojila i Česká advokátní komora.[\[13\]](#)

V kontextu legalizace elektronického podpisu důvodová zpráva k ZPDS výslovně uvádí, že: *“v souladu s nařízením eIDAS lze ověřit jakýkoliv typ elektronického podpisu, tj. včetně jeho prosté formy”*.[\[14\]](#)

Bez ohledu na trvající nejednotnou judikaturu českých soudů a některé minoritní názory odborné veřejnosti platí, že legalizovat půjde jakákoli úroveň elektronického podpisu včetně toho prostého. Legalizovat proto půjde například i scan Vašeho vlastnoručního podpisu, který vložíte na elektronický dokument v editoru.

Podmínkou pro legalizaci elektronického podpisu proto není, aby podepisující disponoval kvalifikovaným certifikátem pro elektronický podpis. Takový přístup považujeme za správný, neboť při procesu legalizace není nositelem důvěry samotný podpis, ale až jeho následná legalizace.

Způsoby legalizace elektronického podpisu

Ustanovení § 6 ZPDS upravuje tři elektronické alternativy k tradičnímu úředně ověřenému podpisu:

- a. ověření osobou oprávněnou k legalizaci,
- b. ověření informačním systémem veřejné správy a
- c. ověření využitím uznávaného elektronického podpisu.

ZPDS přitom poskytuje pouze základní právní rámec, jak lze legalizovat elektronický podpis. Konkrétní postup je (nebo by brzy měl být) upřesněn zvláštními zákony například notářským řádem nebo zákonem o advokacii, resp. prováděcími předpisy k těmto zvláštním zákonům. V rámci prováděcích předpisů a souvisejících dokumentů postrádáme zatím jakékoli metodické předpisy univerzálně využitelné pro podatelny orgánů veřejné moci, které by měly být dobře vybaveny ke kontrole legalizovaných elektronických podpisů.

A. Ověření osobou oprávněnou k legalizaci dle ustanovení [§ 6 odst. 1 písm. a) ZPDS]

Oprávněnou osobou může být notář, advokát[\[15\]](#) či pracovník některého ze subjektů uvedených v OvěrSh (např. Ministerstvo vnitra nebo kontaktní místa veřejné správy Czech POINT).

Legalizace elektronického podpisu notářem

O ověření elektronického podpisu lze požádat kteréhokoli notáře na území České republiky. Notáři jsou k provádění legalizace zmocněni zákonem č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**NotŘ**“), provedeným nařízením vlády č. [317/2021](#) Sb., o postupu notáře při legalizaci elektronického podpisu, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci procesu legalizace má notář vždy povinnost ověřit totožnost podepisující osoby. Prokázání totožnosti může proběhnout osobně[\[16\]](#) v kanceláři notáře, což je, přiznejme si, celkem nepraktické. Má-li podepisující snahu o vyřešení legalizace elektronicky, požaduje její provedení většinou na

dálku. V případě, že by se klient do kanceláře notáře dostavil se záměrem získat elektronický dokument s ověřeným podpisem, je v současnosti, z důvodů popsaných dále, vhodnější legalizace podpisu na listinném vyhotovení a následná autorizovaná konverze do elektronické podoby. Pro efektivní legalizaci elektronického podpisu je ideálním řešením prokázání totožnosti vzdáleně prostřednictvím videokonference se současným využitím některého z prostředků pro elektronickou identifikaci. Způsob prokázání totožnosti a podoba legalizované listiny jsou však vzájemně kombinovatelné, je tedy možné prokázat totožnost osoby pro legalizaci elektronického podpisu například platným úředním průkazem.

Jak reálně vypadá z pohledu podepisujícího postup legalizace v případě vzdálené identifikace?

Podepisující podepíše dokument v elektronické podobě s využitím jakékoli úrovně elektronického podpisu. Pokud není podpis založený na certifikátu, musí být na dokumentu viditelný, a to například ve formě textu či obrázku. Pokud podepisující má zájem o vydání kvalifikovaného elektronického certifikátu notářem, například pro následné podepisování elektronického notářského zápisu, může o něj požádat stejným postupem, jako při ověření podpisu, v rámci videokonference elektronické aplikace Centrálního informačního systému Notářské komory České republiky (dále jen „**aplikace CIS**“). Klient takto podepsaný elektronický dokument zašle notáři ve formátu PDF nebo PDF/A. Dokument lze zaslat e-mailem, datovou schránkou, nebo přes úložiště aplikace CIS.

Na základě jedné elektronické identifikace podepisujícího je možné ověřit podpis na jakémkoli počtu dokumentů, které mohou být notáři zaslány i odděleně. Ověření všech podpisů poté proběhne během jedné videokonference, která včetně přihlášení a ověření totožnosti trvá jen několik málo minut. Jedná se tedy o velice efektivní a komfortní řešení.

Notář si s podepisujícím domluví termín společné videokonference, která je individuálně založena pro každé jednání s klientem, v chráněném prostředí aplikace CIS. Podepisující se pomocí odkazu zasláného notářem přihlásí nejčastěji prostřednictvím bankovní identity[17], eObčanky[18], případně dalších způsobů identifikace s vysokou úrovní záruky. Přihlášení a videokonferenci je možné realizovat na jakémkoli zařízení s přístupem k internetu a kamerou, tedy na počítači, tabletu či telefonu.

Notář v rámci videokonference ověří totožnost podepisujícího porovnáním údajů poskytnutých subjektem zprostředkujícím přihlášení s údaji evidovanými v základních registrech, včetně průkazové fotografie. Po identifikaci podepisující vůči notáři prohlásí, že dokument sám podepsal elektronickým podpisem, který uznává za vlastní. U legalizace elektronického podpisu tedy není možnost ověření, že osoba dokument před notářem vlastnoručně elektronicky podepsala. Notář následně vyhotoví ověřovací doložku, kterou opatří kvalifikovaným elektronickým podpisem a kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem. Doložka musí být s dokumentem neoddělitelně spojena tak, aby nedošlo k porušení jeho integrity, a aby nemohlo být s dokumentem ani doložkou jakkoli následně manipulováno.

Legalizační doložka, ať pro ověření elektronického či vlastnoručního podpisu, je jedinou výjimkou z pravidla, že notářské listiny mohou být sepsány pouze v českém jazyce. Ověřovací doložka může být v souladu s § 74 odst. 6 NotŘ vyhotovena v jakémkoli úředním jazyce Evropské unie, který notář ovládá. Pokud klient podepisuje listinu jako člen statutárního orgánu právnické osoby, může ověřovací doložka tuto skutečnost reflektovat. V doložce jsou pak uvedeny identifikační údaje právnické osoby a způsob jednání zapsaný ve veřejném rejstříku. Notář tyto údaje při sepisu doložky ověří z veřejného rejstříku.

Podepisující osoba by měla vzít stejně jako doposud v potaz, že notář ověřuje pouze samotný podpis a totožnost podepisujícího, nikoli celý obsah dokumentu, ať už po právní či faktické stránce.[19] Zároveň je možné provést pouze legalizaci kompletního elektronického dokumentu, tedy nelze ověřit pouze část a následně do dokumentu doplňovat další údaje, nebo podepsat zcela prázdný dokument a takový podpis ověřit. Trvá též požadavek na předložení překladu, pokud je legalizovaný dokument

vyhotoven v jazyce, který notář neovládá.

Provedením popsaného postupu máme k dispozici elektronický originál dokumentu s elektronickým podpisem splňující požadavky kladené na úřední ověření tohoto elektronického podpisu a legalizační doložku s elektronickým podpisem notáře a elektronickým časovým razítkem.

Stále se však potýkáme s praktickým problémem – nařízení vlády č. [317/2021](#) Sb., o postupu notáře při legalizaci elektronického podpisu stanovuje, že příslušná ověřovací doložka musí být s elektronickým dokumentem spojena prostřednictvím kontejneru ve formátu AsiC-E (Associated Signature Containers – Extended)[[20](#)] tak, aby nedošlo k porušení integrity elektronického dokumentu, na němž je elektronický podpis legalizován.[[21](#)] Kontejner uchová legalizovaný dokument v originální podobě a zároveň zajistí neoddělitelné spojení s doložkou podepsanou notářem. Postup stanovený nařízením však končí vytvořením kontejneru a o další práci s dokumentem nehovoří. Přirozeně předpokládá, že s dokumentem bude nakládáno v elektronické podobě ve stanoveném formátu AsiC-E.

Formát AsiC-E ale prozatím není formátem přípustným k dodání do datové schránky (není uveden v příloze č. 3 k vyhlášce č. [194/2009](#) Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek, ve znění pozdějších předpisů). Kontejner jako celek nelze ani autorizovaně konvertovat do listinné podoby, jelikož AsiC-E není podporovaným formátem systému Czech POINT. Co to v praxi znamená? Do doby provedení novelizace vyhlášky č. [194/2009](#) Sb. či doplnění nařízení vlády č. [317/2021](#) Sb. nelze výstupní dokument od notáře zasílat prostřednictvím datových schránek, ani jej legislativně pevně stanoveným postupem převést do listinné podoby. Tato skutečnost je samozřejmě značně limitující pro praktické použití legalizovaného dokumentu.

Kontejner AsiC-E obsahující dokument s ověřeným elektronickým podpisem a legalizační doložku je tak v současném stavu legislativy s jistotou využitelný pouze pro notáře, kteří mohou pracovat s jeho elektronickou podobou. Smyslem a účelem zákona zavádějícího možnost ověření elektronického podpisu ale jistě nebylo takto úzké vymezení jeho praktického využití.[[22](#)] O nevhodnosti takového případného omezení svědčí i stále se zvyšující poptávka po ověření elektronického podpisu spojená s rostoucí digitální gramotností a povědomím o právu na digitální službu ve společnosti. Praxí se tedy vyvinul postup využívající konverzi legalizační doložky a její následné spojení s ověřovaným dokumentem, přičemž takto vzniklý výstup je použitelný v listinné podobě, případně dále autorizovaně konvertovatelný do podoby elektronické, již v obecně využitelném formátu PDF/A. Tento postup dosud není obecně přijímanou možností, je však možností jedinou, pokud chceme ověřování elektronických podpisů přenést z pouhých proklamací v realitu.

Je však patrné, že podobná administrativní překážka není žádoucí, jelikož neúčelně zvyšuje časovou náročnost a s ní i náklady všech zúčastněných. Mnohdy obtíže způsobené nestandardním a v praxi složitě použitelným formátem kontejneru AsiC-E vedou až k nevyužití legalizace elektronického podpisu, což jistě nebyl zamýšlený efekt. Je tedy třeba tento nedostatek odstranit buď zvolením jiného běžně podporovaného formátu zaručujícího zachování integrity originálního dokumentu či rozšířením podpory formátu AsiC-E.

Na základě vyhlášky č. [318/2023](#) Sb. kterou se mění vyhláška č. [194/2009](#) Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek, ve znění pozdějších předpisů[[23](#)], bude formát AsiC-E nově doplněn mezi přípustné formáty datové zprávy. Účinnost této změny nastane k 1. lednu 2024. Nezbyvá než doufat, že k tomuto datu bude opravdu technicky možné formát AsiC-E v rámci datových schránek využívat.

Naopak orgány veřejné moci by neměly mít problém s přijímáním a zpracováním formátu AsiC-E. V návrhu vyhlášky č. [259/2012](#) Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby předložené

Ministerstvem vnitra se v rámci připomínkového řízení sice objevil požadavek[24] na začlenění formátu AsiC-E mezi výstupní datové formáty[25] spisové služby, tento požadavek byl odmítnut s tím, že používání AsiC-E formátu již řeší podrobněji Národní standard pro elektronické systémy spisové služby.[26] Konkrétně v rámci připomínkového řízení zaznělo, že ve vztahu ke spisové službě veřejné správy funguje AsiC-E formát podobně jako některé jiné kontejnerové formáty, „kdy při příjmu je dokument rozebrán na jednotlivé komponenty, které jsou následně individuálně řešeny - podobně jako e-mail nebo datová zpráva“.

Dle našich informací byl tento výklad následně odmítnut, nicméně orgány veřejné moci by měly být nadále schopny (bez nutnosti novelizace vyhlášky č. 259/2012 Sb.) přijímat a zpracovávat formát AsiC-E, a to jako standardní kontejnerový datový formát, podobně jako ZIP nebo PDF/A, podle § 64 odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.[27]

Legalizace elektronického podpisu advokátem nebo pracovníkem Czech POINT

Zákonné provedení možnosti legalizovat elektronický podpis advokátem je obsaženo v ustanovení § 25a zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoA“). Další upřesňující podmínky by měl stanovit stavovský předpis, který prozatím nebyl publikován. V manuálu České advokátní komory k prohlášení o pravosti podpisu se ve vztahu k legalizaci elektronických podpisů uvádí, že k tomuto druhu prohlášení o pravosti podpisu doposud neexistuje prováděcí [28]

dokumentace týkající se technických otázek a způsobu provedení a zaznamenání ověření. Představenstvo České advokátní komory dále na schůzi konané dne 12. a 13. září 2022 vzalo na vědomí zprávu, že: [...] *zatím není možné v praxi technicky realizovat, neboť stávající systém Czech Pointu neumožňuje k elektronicky podepsanému dokumentu připojit ověřovací doložku. Zástupci ČAK intenzivně jednájí s ministerstvy spravedlnosti a vnitra.*[29] Pokud bude systém Czech POINT umožňovat přístup externích subjektů, na což dle našich informací prozatím není připraven, pak se tato cesta otevře i advokátům. Ti prozatím tedy nemají technické řešení, jak k legalizaci elektronického podpisu přistoupit. Dle legislativního návrhu zákona, kterým se mění ZoA včetně důvodové zprávy k tomuto návrhu zveřejněném v informačním systému ODok dne 13. listopadu 2023, platí, že je obecným cílem, aby advokáti prováděli legalizaci elektronického podpisu prostřednictvím systému Czech POINT. Za tímto účelem je navrhovaná změna §25a ZoA tak, že advokáti budou oprávněni při legalizaci elektronického podpisu využívat údaje vedené v základním registru obyvatel.[30]

Zákonné provedení možnosti legalizovat elektronický podpis na Czech POINT je obsaženo v ustanovení § 5a a 5b vyhlášky č. 36/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinnou a o ověřování pravosti podpisu, ve znění pozdějších předpisů. Bližší podmínky by měly být stanoveny na základě metodiky či návodu Ministerstva vnitra, které však prozatím rovněž nebyly publikovány.[31] Dle našich informací však již nyní dochází k testovacímu provozu nového systému Czech POINT u vybraných úřadů[32] a pravděpodobně od 1. ledna 2024 by měl být systém nasazen plošně.

Legalizovat elektronický podpis u advokáta nebo na Czech POINT tedy bohužel prozatím stále nelze. Spíše než zákonná opora pro tuto metodu legalizace chybí zajištění technického řešení. Do doby nasazení nového systému proto nelze elektronický podpis tímto způsobem legalizovat.

B. Ověření informačním systémem veřejné správy [§ 6 odst. 1 písm. b) ZPDS]

Druhou zákonnou metodou legalizace elektronického podpisu je vytvoření elektronického ekvivalentu úředně ověřeného podpisu prostřednictvím informačního systému veřejné správy.[33]

Správce daného systému musí zajistit, že záznam informačního systému veřejné správy o úředním ověření elektronického podpisu bude opatřen kvalifikovanou elektronickou pečeti a kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem.[34] K legalizaci bude docházet automatizovaně bez účasti člověka. Konkrétní technické řešení je ponecháno na správci informačního systému veřejné správy.[35]

Podmínkou pro tuto metodu legalizace je předchozí důvěryhodné ověření identity podepisujícího. Ověřit identitu podepisujícího jde pouze na základě kvalifikovaného systému elektronické identifikace s úrovní záruky vysoká.[36] Úroveň záruky vysoká je u českých poskytovatelů splněna u čipové karty Starcos s příslušným komerčním certifikátem pro systém elektronické identifikace (vydává První certifikační autorita, a.s.), eObčanky (vydává Ministerstvo vnitra) nebo v případě využití služby MojeID.[37] Nejrozšířenější prostředek pro elektronickou identifikaci, tedy bankovní identita, bohužel pro tuto cestu využitelný není.

Bohužel ani tato metoda legalizace elektronického podpisu prozatím není v praxi příliš využitelná. Primárním důvodem je i v tomto případě absence potřebné funkcionality na straně informačních systémů veřejné správy. Další překážkou pro rozšířenější využití této metody je i celkově nedostatečný počet prostředků pro elektronickou identifikaci s úrovní záruky vysoká.

V tomto ohledu by však alespoň částečně mohlo pomoci možné široké využití evropské peněženky digitální identity (dále jen „**Peněženka**“), která bude pro občany vydávána bezplatně. Peněženku jako prostředek pro elektronickou identifikaci na úrovni záruky vysoká zavádí návrh revize nařízení eIDAS (dále jen „**eIDAS 2.0**“).[38] Peněženku v podobě mobilní aplikace bychom měli mít k dispozici dle předběžných odhadů v průběhu roku 2026.

C. Ověření využitím uznávaného elektronického podpisu [§ 6 odst. 2 ZPDS]

Třetí a poslední zákonnou metodou legalizace elektronického podpisu je podepsání elektronického dokumentu uznávaným elektronickým podpisem.[39] Podmínkou ale je, aby podepisující osoba zapsala údaj o sériovém čísle kvalifikovaného certifikátu, na základě kterého mu byl elektronický podpis vytvořen, vydavatele a platnost tohoto certifikátu prostřednictvím Portálu občana do Registru obyvatel.[40]

V návaznosti na § 6 ZPDS byl novelizován zákon č. [365/2000](#) Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů tak, že portál veřejné správy již delší dobu umožňuje fyzické osobě zapsat údaje o kvalifikovaném certifikátu[41], a dále zákon 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, který umožňuje evidenci údajů o kvalifikovaném certifikátu v Registru obyvatel.[42]

Jaká je ale možnost využití této metody v praxi?

Funkcionalita pro možnost nahrání údajů o kvalifikovaném certifikátu je na Portálu občana aktuálně k dispozici. Na portálu veřejné správy gov.cz je rovněž uvedeno, že „*zaevidování certifikátu umožňuje, aby úřady mohly zkontrolovat, které konkrétní fyzické osobě tento certifikát patří, přičemž jedním z benefitů i je, že úřady mohou použitému elektronickému podpisu přisoudit právní účinek úředně ověřeného podpisu*“.[43]

Bohužel, technická nepřipravenost většiny informačních systémů veřejné správy v zásadě neumožňuje pracovníkům úřadů ověřit, zda daný kvalifikovaný certifikát podepisujícího je skutečně zaevidován na Portálu občana. K ověření této skutečnosti by mělo docházet snadným získáním těchto údajů z Registru obyvatel.[44] V tomto ohledu lze zmínit nedávné rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 VSPH 610/2023-A-122, ze dne 28. června 2023, které uvádí:

„V projednávané věci (...) podal prostřednictvím své právní zástupkyně (advokátky) insolvenční návrh. Tento návrh byl advokátkou podepsán jejím uznávaným elektronickým podpisem; jelikož nebyl ověřen ve smyslu § 6 odst. 1 ZPDS, musela by jej dle § 6 odst. 2 ZPDS advokátka vytvořit na základě kvalifikované certifikátu pro elektronický podpis-ten však dle registru obyvatel nemá zapsán. Její podpis na insolvenčním návrhu tak nelze považovat za úředně ověřený, resp. nelze uzavřít, že v daném případě byl naplněn požadavek úředně ověřeného podpisu způsobem stanoveným § 6 ZPDS.“

Výše uvedené potvrzuje, že alespoň soudy začínají s touto variantou legalizace dle § 6 odst. 2 ZPDS pracovat. S ohledem na znění rozhodnutí předpokládáme, že by soudy již nyní měly mít možnost výpisem z Registru obyvatel fakticky ověřit, zda podepisující osoba skutečně zapsala údaje o kvalifikovaném certifikátu prostřednictvím Portálu občana. Tímto by se otevřela cesta nejenom pro plnou elektronizaci insolvenčních návrhů (bez nutnosti doposud hojně užívané autorizované konverze z papírové podoby), ale i dalších podání adresovaných například rejstříkovým soudům.

Jistým úskalím toho způsobu může být složitost samotného procesu zaevidování certifikátu a skutečnost, že převážná část občanů nedisponuje kvalifikovaným certifikátem pro elektronický podpis, na základě kterého by fyzické osoby mohly podepisovat uznávaným elektronickým podpisem.

I v tomto případě však s nadějí vyhlížíme budoucí přínos Peněženky. Dle nařízení eIDAS 2.0 bude jednou z obligatorních funkcí Peněženky možnost podepisovat kvalifikovaným elektronickým podpisem.[\[45\]](#) Využití kvalifikovaného elektronického podpisu bude současně pro občany bezplatné.[\[46\]](#) Každý občan, který bude využívat Peněženku, by tak měl být schopen disponovat kvalifikovaným certifikátem.

Bude-li mít v budoucnu daleko více občanů kvalifikovaný certifikát pro elektronický podpis, mělo by jít podle našeho názoru o uživatelsky přívětivou a ve výsledku i mezi občany rozšířenou metodu legalizace elektronického podpisu. Nezbytným krokem ale samozřejmě bude minimálně technické zajištění toho, aby měl orgán veřejné moci fakticky možnost ověřit, zda došlo k zápisu údajů o kvalifikovaném certifikátu podepisujícího do Portálu občana. V této souvislosti bychom *de lege ferenda* velmi uvítali možnost správce Peněženky nebo kvalifikovaného poskytovatele důvěryhodných služeb vydávajícího kvalifikovaný certifikát zapisovat údaje o kvalifikovaném certifikátu napřímo do Registru obyvatel namísto samotného občana, například na jeho výslovný pokyn při zpřístupnění Peněženky či při následném vydání kvalifikovaného certifikátu, pokud bude vydání Peněženky a vydání certifikátu v čase odlišné.

Dopady využití legalizace elektronického podpisu v praxi

Aktuální trend digitalizace je umocněn technologickým pokrokem, ale i politickým směřováním Evropské unie.[\[47\]](#) Vnímáme, že i Česká republika si uvědomuje výhody spojené s digitalizací. Nic na tom nemění ani to, že se prozatím nepodařilo plnohodnotně zajistit provedení všech metod legalizace elektronického podpisu popsanych výše.

Legalizace elektronického podpisu přináší výrazné zrychlení a zjednodušení těch transakcí, které dříve vyžadovaly fyzickou přítomnost a učinění mnoha administrativních kroků. Legalizací elektronického podpisu tak můžeme nově digitalizovat celou řadu dalších procesů a v zásadě plně digitalizovat veškeré procesy v obchodních korporacích.

V oblasti nemovitostního práva by díky plnému zavedení legalizace elektronického podpisu mělo být možné například plně digitalizovat proces koupě nemovitostí. Legalizovat elektronický podpis půjde u smlouvy o převodu nemovitosti, zástavní smlouvy a dalších souvisejících dokumentů, což výrazně zkrátí čas potřebný k celkovému uzavření transakce a nepochybně se i sníží příslušné administrativní náklady. Tato oblast nicméně velmi brzy díky spolupráci Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního s dalšími aktéry veřejného a soukromého sektoru přinese inovovaný proces ověřování identity podepisujícího a dosáhne alespoň hypotetické možnosti plně digitalizovaného procesu. Tu by

měl umožnit přepracovaný systém uvedeného úřadu, který bude na dálku namísto již nevydávaného identifikátoru MPSV (tzv. IK MPSV) umožňovat kontrolu čísla dokladu totožnosti a údaje o jeho platnosti zapsané v kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis. Půjde nicméně pouze o agendu katastru nemovitostí.

V oblasti práva obchodních společností lze díky legalizaci elektronického podpisu očekávat změnu ve způsobu, jakým nyní probíhají valné hromady. Příslušné fyzické osoby budou moci nejenom hlasovat či diskutovat na valné hromadě konané na dálku, ale i vzdáleně podepisovat všechny typy korporátních dokumentů, což do budoucna významně zvýší efektivitu a flexibilitu korporátních procesů.

Výhodou legalizace elektronického podpisu je bezpochyby i to, že tímto způsobem lze povýšit i tu nejnižší úroveň elektronického podpisu na úroveň uznávaného elektronického podpisu. To může mít pro občany pozitivní dopad např. při činění úkonů vůči tzv. veřejnoprávním podepisujícím ve smyslu § 6 odst. 2 zákona č. [297/2016](#) Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů.

Konečně, legalizace elektronického podpisu neusnadňuje pouze realizaci řady procesů, ale také otevírá dveře pro inovace v celé řadě odvětví a vývoj nových technologických řešení.

Závěr

Legalizace elektronického podpisu představuje významný krok směrem k další digitalizaci dokumentů v České republice.[\[48\]](#) Tato inovace nabízí významné možnosti pro modernizaci, efektivitu a zejména umožňuje digitalizaci těch procesů, které byly dříve výhradně v listinné, tedy v papírové podobě.

Z důvodu technické nepřipravenosti na straně České republiky bohužel nadále existují významné překážky, které brání plnohodnotnému využití této novinky v praxi. Dobrou zprávou je, že Česká republika podle našeho názoru tyto věcné nedostatky vnímá a věříme, že je bude schopna v dohledné době postupně odstraňovat. Nezbývá než doufat, že se České republice podaří reagovat co nejsvižněji a dočkáme se vítaného posunu v brzké době.[\[49\]](#)

Povzbudivé je i to, že i přes tyto výzvy lze využívat výhody spojené s legalizací elektronického podpisu v praxi již nyní. V tomto ohledu je klíčová činnost notářů, kteří legalizaci elektronického podpisu plnohodnotně realizují za současného zachování vysokých nároků ohledně bezpečného a spolehlivého prokázání totožnosti podepisujícího. Samotný proces legalizace přitom není zvláště složitý. Podepisující jej může absolvovat během pár minut a to distančně, například jen s pomocí chytrého telefonu a bankovní identity.

S postupným zlepšováním technického nastavení jednotlivých systémů veřejné správy bude přirozeně přibývat i poptávka po legalizaci elektronického podpisu ze strany občanů. To platí i pro obchodní korporace, které by si měly postupně uvědomovat potenciál legalizace elektronického podpisu, neboť jde o zajímavou konkurenční výhodu, a budou postupně zavádět procesy směřující k digitalizaci v zásadě všech dokumentů, tedy i těch, u kterých je stanoven požadavek na úřední ověření podpisu. Využít mohou též zápis údajů ověřených notářem z veřejného rejstříku přímo do legalizační doložky, konkrétně způsobu jednání a identifikace právnické osoby.

S potěšením konstatujeme, že s jednou z alternativ legalizace elektronického podpisu již pracují i české soudy v insolvenční agendě.

JUDr. Dalibor Kovář,
vedoucí advokát

Mgr. Jakub Dozbaba,
advokát

Mgr. Diana Urbanová,
notářská koncipientka, Notářský úřad Mgr. Martina Říhy, notáře v Praze

HAVEL & PARTNERS
ÚSPĚCH SPOJUJE

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A

Na Florenci 2116/15

110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111

Fax: +420 255 000 110

e-mail: office@havelpartners.cz

[1] Ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

[2] Ustanovení § 757 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. [256/2013](#) Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[4] Ustanovení § 97 odst. 2 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[5] Důvodová zpráva k zákonu č. [21/2006](#) Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu, ve znění pozdějších předpisů. Dostupná zde: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=13618&pdf=1>, str. 9.

[6] Viz článek 3 bod 12, článek 28 a 29 a přílohy č. I (požadavky na kvalifikovaný certifikát) a II (požadavky na kvalifikovaný prostředek) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (dále jen „eIDAS“).

[7] Tato úroveň elektronického podpisu nemá výslovně upravenou definici, i když s ním shora uvedené nařízení pracuje (např. v čl. 27 eIDAS).

[8] Viz článek 3 bod 11 eIDAS.

[9] Viz článek 3 bod 10 eIDAS.

[10] Donát, J., Tomíšek, J., Fencl, I. Je publikovaná judikatura k elektronickým podpisům skutečně relevantní? Epravo.cz [online]. 2023.

Dostupný na

https://www.epravo.cz/top/clanky/je-publikovana-judikatura-k-elektronickym-podpisum-skutecne-relevantni-116077.html?utm_medium=email&utm_source=newsletter&utm_campaign=novinky-epravo-cz-30-3-2023

[11] Ustanovení § 561 odst. 1 OZ: „K platnosti právního jednání učiněného v písemné formě se vyžaduje podpis jednajícího. Podpis může být nahrazen mechanickými prostředky tam, kde je to obvyklé. Jiný právní předpis stanoví, jak lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat.“

Ustanovení § 562 odst. 1 OZ: „Písemná forma je zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby.“

[12] Článek 3 bod 10 nařízení eIDAS: „elektronickým podpisem rozumíme data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě.“

Článek 25 odst. 1 nařízení eIDAS: „Elektronickému podpisu nesmějí být upírány právní účinky a nesmí být odmítán jako důkaz v soudním a správním řízení pouze z toho důvodu, že má elektronickou podobu nebo že nesplňuje požadavky na kvalifikované elektronické podpisy nebo jsou s nimi logicky spojena a která podepisující osoba používá k podepsání.“

[13] Zápis z 18. schůze představenstva České advokátní komory (ČAK, Komora), která se konala 19. června 2023. Zápis je dostupný zde: https://www.cak.cz/assets/zapis_18_schuze_predstavenstva_web.pdf. Oba podněty podala Česká bankovní asociace s podporou dalších subjektů.

[14] Důvodová zpráva k zákonu č. [12/2020](#) Sb., o právu na digitální služby. Dostupná zde: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=160916>, str. 15. Shodně též: Zajíček, Z., Korbel, F., Kovář, D., Amler, P., Donát, J., Tomíšek, J., Oršulík, D. Zákon o právu na digitální služby. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 74 – 92.

[15] V případě advokáta však upozorňujeme, že nejde stricto sensu o úřední ověření podpisu, ale o prohlášení o pravosti podpisu ve smyslu § 25a zákona č. [85/1996](#) Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, které však má stejné účinky.

[16] Viz § 64 NotŘ.

[17] Bankovní identita je dle článku 8 odst. 2 písm. b) nařízení eIDAS prostředkem pro elektronickou identifikaci s úrovní záruky značná a je poskytována většinou běžných bank automaticky, jejich seznam je dostupný zde: <https://www.bankid.cz/#banky>

[18] Jde o občanský průkaz s aktivovaným kontaktním elektronickým čipem. eObčanka je dle článku 8 odst. 2 písm. c) nařízení eIDAS prostředkem pro elektronickou identifikaci s úrovní záruky vysoká.

[19] Viz § 74 odst. 4 NotŘ.

[20] Mgr. Tomáš Lechner, Ph.D., Jan Frk. Úředně ověřený elektronický podpis. Deník veřejné správy [online]. 2022. Dostupný na <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6835327>

[21] Formát a náležitosti elektronického dokumentu, u nějž lze provést legalizaci a postup při provádění legalizace na elektronickém dokumentu, jsou blíže upraveny v nařízení vlády č. [317/2021](#) Sb., o postupu notáře při legalizaci elektronického podpisu, ve znění pozdějších předpisů.

[22] Důvodová zpráva k zákonu č. [300/2021](#) Sb., kterým se mění zákon č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [634/2004](#) Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Dostupná zde: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=170767>, str. 22.

[23] Vyhláška je platná od 31. 10. 2023, viz: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=318&r=2023>

[24] Připomínka 12.14 - „Nad rámec návrhu je do § 23 je nezbytné doplnit formáty datových kontejnerů. Je třeba zohlednit formát Associated Signature Containers – Extended (ASiC-E) podle § 3 odst. 1 vládního nařízení č. [317/2021](#) Sb., o postupu notáře při legalizaci elektronického podpisu. Dále je masivně používán formát ZIP. Tato připomínka nebyla akceptována s odůvodněním: „Používání ASiC řeší podrobněji národní standard (kapitola týkající se práce s kontejnery); při příjmu je tento kontejner rozebrán a zpracován stejně jako některé další kontejnerové formáty (na jednotlivé komponenty, které jsou pak individuálně řešeny – podobně jako e-mail nebo datová zpráva). Užívání tohoto kontejneru je řešeno na evropské úrovni (prováděcím aktem k nařízení eIDAS). Dostupné zde: <https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSCJKJEP9UA/>

[25] Ustanovení § 23 vyhlášky č. [259/2012](#) Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

[26] Znění Národního standardu pro elektronické systémy účinné od 1. července 2023 je dostupné zde: <https://www.mvcr.cz/clanek/narodni-standard-pro-elektronicke-systemy-spisove-sluzby.aspx>

[27] Viz i stávající judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek NSS sp. zn. 8 Afs 93/2020, ze dne 21. ledna 2021, dostupný [zde](#).

[28] Manuál k prohlášení o pravosti podpisu je dostupný zde: https://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/aktuality/manual-k-prohlaseni-o-pravosti-podpisu_final.pdf

[29] Zápis z 9. schůze představenstva České advokátní komory (ČAK, Komora), která se konala 12 a 13. září 2022 je dostupný zde: https://www.cak.cz/assets/zapis_web_zmena-8-12-2022.pdf

[30] Legislativní návrh zákona, kterým se mění ZoA (včetně důvodové zprávy) je dostupný [zde](#). Do obligatorních náležitostí prohlášení advokáta o pravosti podpisu se dále např. doplňuje, že se advokát, při legalizaci elektronického podpisu, nebude moci nechat zastoupit advokátním

koncipientem.

[31] Informace jsou dostupné na stránkách Czech Point, zde: <https://www.czechpoint.cz/public/e-legalizace-na-czech-pointu/>

[32] Např. na Magistrátu města Brna, na Úřadu městské části Praha 8 nebo na Městském úřadu v Kroměříži.

[33] Upozorňujeme, že podle § 6 odst. 3 ZPDS nepůjde tuto metodu legalizace použít pro plnou moc k právnímu jednání podle § 441 odst. 2 poslední věty OZ.

[34] Zajíček, Z., Korbel, F., Kovář, D., Amler, P., Donát, J., Tomíšek, J., Oršulík, D. Zákon o právu na digitální služby. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 74 – 92.

[35] JUDr. Zuzana Limbergová, LL.M. Úřední ověření elektronického podpisu. Advokátní deník [online]. 2022. Dostupné na <https://advokatnidenik.cz/2022/04/21/uredni-overeni-elektronickeho-podpisu/>.

[36] Článek 8 odst. 2 písm. c) nařízení eIDAS.

[37] Stávající prostředky pro elektronickou identifikaci včetně popisu a určení úrovně záruky viz <https://nakit.cz/wp-content/uploads/2021/06/eidentita.pdf>.

[38] Text nařízení eIDAS 2.0 dle předběžné dohody Komise, Evropského parlamentu a Rady EU, je dostupný [zde](#).

[39] Upozorňujeme, že podle § 6 odst. 3 ZPDS nepůjde tuto metodu legalizace použít pro plnou moc k právnímu jednání podle § 441 odst. 2 poslední věty OZ.

[40] Zajíček, Z., Korbel, F., Kovář, D., Amler, P., Donát, J., Tomíšek, J., Oršulík, D. Zákon o právu na digitální služby. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 74 – 92.

[41] § 6g odst. 5 zákona č. [365/2000](#) Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů: „Portál veřejné správy umožňuje fyzické osobě zápis dokladu, průkazu, osvědčení nebo jiné veřejné listiny za účelem zasílání informace o končící platnosti této veřejné listiny na kontaktní údaj a zápis sériového čísla, vydavatele a platnosti kvalifikovaného certifikátu pro elektronický podpis.“

[42] § 18 odst. 1 písm. m) zákon č. [111/2009](#) Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů: “V registru obyvatel se vedou [...] sériové číslo, vydavatel a platnost kvalifikovaného certifikátu pro elektronický podpis”

[43] Viz <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/zaevidovani-kvalifikovaneho-certifikatu-S30258>

[44] Viz § 6 odst. 2 ZPDS.

[45] Informace je dostupná např. z tiskové zprávy Komise EU ohledně dosažení dohody nad finálním textem nařízení eIDAS 2.0, dostupné zde:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_5651.

[46] tamtéž.

[47] To potvrzuje například politický program Evropské unie: Digitální dekáda 2030, oficiálně zahájený dne 9. 1. 2023: dostupný zde:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022D2481&from=EN>

[48] Upozorňujeme, že celá právní úprava je využitelná pouze vnitrostátně na území ČR.

[49] Nedostatky by mohly být odstraněny nejdříve na přelomu roku 2024 a 2025, viz

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/esbirka-elegislativa-odklad-vnitro-zakony-online-digitalizace-di_a_2308050600_cib

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)